

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยทั่วไปนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในด้านทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนในสภาพของสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นปัจจุบัน

แมรี ฟิน็อคเชียโร (Mary Finocchiaro) กล่าวว่า ทักษะการอ่านนั้นแม้จะถูกจัดเรียงไว้เป็นลำดับที่สามของความสามารถในการสื่อความหมายก็จริง แต่เป็นทักษะที่ถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ¹

ทั้งนี้เพราะการอ่านนอกจากจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ แล้ว ยังช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์และให้ความเพลิดเพลินอีกด้วย มีผู้สนับสนุนถึงคุณค่าของการอ่านไว้หลายท่าน เช่น โรเจอร์ ฟาร์ (Roger Farr) ซึ่งได้กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญสำหรับบุคคลทั่วไป เพราะการอ่านจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่บุคคลนั้น ๆ อย่างมาก การที่คนสามารถอ่านป้ายประกาศต่าง ๆ เช่น ป้าย "หยุด" ป้ายบอกทิศทาง ได้เข้าใจ ก็จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัย และเรียบร้อย นอกจากนี้ การอ่านหนังสือต่าง ๆ ยังจะช่วยให้ผู้อ่านมีประสบการณ์ร่วมกับเพื่อนร่วมโลกในด้านต่าง ๆ ซึ่งให้ทั้งความรู้ และกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไป²

¹Mary Finocchiaro, Teaching English as a Second Language.

(New York : Harper + Row, C1969), p. 134

²Roger Farr, Measurement and Evaluation of Reading.

(New York : Harcourt, Brace + World, 1976), p. 33

วิลกา เอ็ม ริฟเวอร์ส (Wilga M.Rivers) ก็กล่าวถึงคุณค่าของการอ่านไว้เช่นกัน ว่า ทักษะการอ่านนั้น เมื่อนักเรียนคนใดได้พัฒนาทักษะนี้จนใช้การได้แล้ว ทักษะนี้ก็จะคงอยู่กับตัวนักเรียนคนนั้นตลอดไป และทำให้มีความสามารถที่จะเพิ่มพูนความรู้ด้วยตนเองได้ การอ่านจะช่วยให้เด็กเรียนเข้าใจวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษานั้น ๆ รวมทั้งวิถีทางของความคิด และความสามารถสร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ¹

• เนื่องจากการอ่านจะเป็นรากฐานของการ เรียนรู้ต่อไปดังนั้นผู้ที่อ่านได้ดีจึงไม่ใช่แต่เพียงจะสามารถอ่านออกเสียงได้ถูกต้องหรืออ่านได้รวดเร็วเท่านั้น แต่จะต้องประกอบด้วยความเข้าใจในเนื้อหาของสิ่งที่อ่านด้วย

"ความสามารถในการเข้าใจเป็นพื้นฐานของการอ่านทุกประเภท ความสามารถที่จะเข้าใจได้นั้น ขึ้นอยู่กับความเข้าใจความหมายของคำแต่ละคำ รวมคำเหล่านั้นให้เป็นสิ่งที่เข้าใจได้ ซึ่งรวมถึงความสามารถที่จะต้องเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างคำต่อคำในประโยค ระหว่างประโยค ต่อประโยคในอนุเจต และระหว่างอนุเจตต่ออนุเจตของเนื้อความทั้งหมดต่อไป"²

ผู้บริหารการศึกษาในประเทศไทยได้พิจารณาเห็นความสำคัญของทักษะการอ่าน ดังกล่าว และเห็นว่าเป็นทักษะที่จำเป็นต้องมีการฝึกอย่างดี เป็นลำดับขั้นตอน จึงจะเป็นผล จึงได้กำหนดจุดประสงค์ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. ๒๕๑๘ ข้อ ๒ และ ข้อ ๓ ว่า

"๒. เพื่อให้ฟังเข้าใจ พูดได้ อ่านออกเสียง อ่านในใจ และเขียนได้ถูกต้อง เหมาะสมกับระดับชั้น

"๓. เพื่อเสริมสร้างความสนใจและทักษะในการอ่านของนักเรียน ส่งเสริมการอ่านของนักเรียนให้กว้างขวาง ให้รู้จักคิด และให้เกิดเจตคติที่ดี และนิสัย

¹Wilga M.Rivers, Teaching Foreign-Language Skills.

(Chicago : The University of Chicago Press, 1972), p. 214

²Ibid., p. 215

รักการอ่าน"¹

ส่วนในด้านองค์ประกอบที่จะช่วยให้เข้าใจสิ่งที่อ่านได้ถูกต้องนั้น นอกจากการเรียนรู้ เรื่องศัพท์ โครงสร้างทางไวยากรณ์ และลักษณะอื่น ๆ ของภาษาแล้ว "สำนวน" หรือที่เรียกว่า "Idiom" ในภาษาอังกฤษ ก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเรียนรู้ด้วย

คำว่า "สำนวน" ในที่นี้หมายถึงคำหรือกลุ่มคำที่สื่อความหมายพิเศษเฉพาะตัว โดย จะมีความหมายแตกต่างไปจากความหมายตามตัวอักษร (Literal meaning) ของคำศัพท์แต่ละตัวในกลุ่มคำนั้น สำนวนภาษาอังกฤษปรากฏในรูปแบบของกลุ่มคำหลายชนิด เช่น กลุ่มคำกริยา (phrasal verb) กลุ่มคำบุรพบท (prepositional phrase) และ คำประสม (Compound word) การที่จะตัดสินว่ากลุ่มคำใดเป็นสำนวนหรือไม่นั้น จึงอยู่ที่ความหมายของกลุ่มคำนั้น เช่น คำว่า "bring up" ความหมายของคำศัพท์แต่ละคำในกลุ่มนี้มี ๒ อย่างคือ ความหมาย ของคำว่า "bring" และความหมายของคำว่า "up" ซึ่งต่างไปจากความหมายของกลุ่มคำ "bring up" ที่แปลว่า "เลี้ยงดู" ดังนั้น คำว่า "bring up" ในความหมาย "เลี้ยงดู" จึง ถือเป็นสำนวน มิใช่คำธรรมดา² ฉะนั้นสำนวนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะต้อง เรียนรู้ เพื่อให้เข้าใจสิ่งที่อ่านได้ถูกต้อง ผู้เรียนภาษาอังกฤษจะพบกลุ่มคำมากมาย ที่มีความหมาย ไม่ตรงตามตัวอักษร ทำให้เกิดความสับสนในด้านความ เข้าใจได้ ผู้เรียนอาจได้เรียนรู้ความหมาย ของคำว่า "bring" และ "up" ซึ่งมีความหมายไม่เหมือนกัน เมื่อคำสองคำนั้นมารวมกัน เป็น กลุ่มคำ แล้วความหมาย เปลี่ยนไปดังกล่าวดังนี้

ในสมัยศตวรรษที่ ๑๘ นักเขียนบทความ นวนิยาย เรื่องสั้น หรือข้อเขียนต่าง ๆ ไม่นิยมให้สำนวนปรากฏในงานของตน เพราะถือว่าเป็นการใช้คำที่ไม่ถูกต้อง แต่ในปัจจุบันความคิดเช่นนั้นไม่คงเหลืออยู่แล้ว สำนวนได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของภาษาอังกฤษที่ใช้กันอยู่

¹ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ประมวลการสอนหมวดวิชาภาษาอังกฤษ (พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๘), หน้า 1

² ศิยู ปาลีคุปต์, "ความสามารถในการใช้สำนวนภาษาอังกฤษของนักศึกษา มหาวิทยาลัยชั้นปีที่หนึ่ง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๗) (อัดสำเนา)

และมีความสำคัญต่อภาษาอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากข้อเขียนของ วี. เอช. คอลลินส์ (V. H. Collins) ซึ่งกล่าวถึงข้อความที่ โลแกน สมิท (Logan Smith) เขียนไว้ในหนังสือ Words and Idioms ว่า เมื่อสมัยศตวรรษที่ ๑๘ นักเขียนถือว่าสำนวนเป็นภาษาที่หายาก ไม่เหมาะสมจะนำมาใช้ในงานเขียน แต่กระนั้นก็ตามยังมีนักเขียนบางคนที่ใช้สำนวนในงานร้อยแก้ว และคิดว่ายังไม่ควรจะใช้ในร้อยกรอง แต่ในปัจจุบันนี้ ภาษาอังกฤษ ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน นิยมใช้สำนวนภาษาอังกฤษเป็นส่วนประกอบสำคัญอยู่เสมอ ซึ่งถ้าใช้อย่างระมัดระวังแล้วจะช่วยทำให้ภาษามีความสละสลวยมากขึ้น¹

วอลเตอร์ แลนเดอร์ (Walter Lander) กล่าวว่า นักเขียนที่ดี จะใช้สำนวนในงานเขียนของตนมาก เพราะสำนวนเป็นชีวิตและจิตใจของภาษา ช่วยเพิ่มน้ำหนักและความสละสลวยให้กับภาษาที่ใช้ สำนวนจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ในการใช้ภาษา²

โซโลมอน ไวเยเนอร์ (Solomon Wiener) กล่าวว่า

"สำนวน คือหัวใจของภาษา ก่อให้เกิดความเป็นกันเอง สีสรร เสน่ห์ และความแน่นอน ในภาษาพูดและภาษาเขียนที่ใช้อยู่เป็นประจำ"³

เมื่อสำนวนภาษาอังกฤษเป็นที่ยอมรับและนิยมใช้กันมากเช่นนี้ จึงจำเป็นอยู่เองที่สำนวนภาษาอังกฤษจะต้องเข้ามาเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วย

"สำนวน เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และเป็นส่วนที่สำคัญ เพราะผู้ที่ใช้ภาษาอังกฤษทั่วโลก นิยมใช้สำนวนในภาษาอังกฤษมาก"⁴

¹V. H. Collins, A Third Book of English Idioms. (London : Longmans, 1969), p.5

²Archibald Hart, Twelve Ways to Build A Vocabulary. (New York : Barnes + Noble Books, C1967), p.84

³Solomon Wiener, A Handy Book of Commonly-use American Idioms. (New York : Regents, C1957), p.3

⁴Linton Stone, Modern English Idioms. (London : Evans, 1957), p.1

เจ้าของภาษานิยมใช้สำนวนภาษาอังกฤษทั้งในการพูดและการเขียน ผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง หรือผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจความหมายของสำนวนต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น ดังที่ ชาลส์ แฮนด์ชิน (Charles Handschin) กล่าวไว้ว่า "หากผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำทุกคำและสำนวนทุกสำนวนในอนุเจตที่อ่านแล้ว แม้จะรู้หลักไวยากรณ์เพียงเล็กน้อย ก็จะไม่ทำให้เข้าใจความหมายของอนุเจตนั้นผิดไปได้"¹ ริทย์ ศิวศรียานนท์ ก็กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้สำนวนภาษาอังกฤษไว้เช่นกัน "การเรียนรู้สำนวนภาษาอังกฤษไม่ว่าจะเป็นสำนวนแบบอังกฤษ หรือแบบอเมริกันก็ตาม จะช่วยให้เข้าใจภาษาอังกฤษที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันได้อย่างถูกต้องและลึกซึ้ง"² และ ศับเปิลยู. พี. โจเวทท์ (W. P. Jowett) ได้สนับสนุนว่า "ผู้ใช้ภาษาอังกฤษไม่อาจหลีกเลี่ยงการพบปะกับสำนวนได้เพราะสำนวนจะมีปรากฏอยู่ในภาษาอังกฤษที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไป ผู้ที่ไม่เข้าใจสำนวนย่อมไม่อาจเข้าใจภาษาอังกฤษได้อย่างสมบูรณ์"³

ตามงานหอการค้าไทย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความ เข้าใจสำนวนภาษาอังกฤษและความ เข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้า

ขอบเขตของการวิจัย

๑. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะความ เข้าใจสำนวนภาษาอังกฤษและความ เข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคปลาย ปีการศึกษา ๒๕๒๒ ในโปรแกรมต่าง ๆ ในโรงเรียนรัฐบาล จำนวน ๔ โรงเรียน รวมทั้งสิ้น ๑๖๑ คน

¹ Charles Handschin, Modern Language Teaching. (New York : World Book, 1970), p.160

² ริทย์ ศิวศรียานนท์, "คำนิยาม" Handbook of English and American Idioms, โดย Rudolf Rosenblum และ Pipop Tangkana singha (พระนคร : สิกษิตสยาม, ๒๕๑๓), หน้า (๕)

³ ติญ ปาสีคุปต์, เรื่องเดิม หน้า ๔

๒. การวิจัยครั้งนี้มิได้คำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น เพศ อายุ ความสนใจพิเศษ โปรแกรมที่ศึกษา ความถนัดทางภาษาของตัวอย่างประชากร หรือกลวิธีสอนของผู้สอนแต่อย่างใด

สมมติฐานของการวิจัย

ความเข้าใจสำนวนภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ

ความจำกัดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้อาจมีสิ่งที่ทำให้การวิจัยไม่ได้ผลสมบูรณ์เต็มที่ สาเหตุประการหนึ่งอาจเนื่องมาจากการที่ตัวอย่างประชากรบางคนขาดแรงจูงใจในขณะที่ทำแบบทดสอบ เพราะเป็นระยะเวลาที่กำลังปิดภาคเรียน

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. จำนวนประชากร และลักษณะคุณภาพของตัวอย่างประชากรอยู่ในเกณฑ์เชื่อถือได้
๒. แบบทดสอบมีความแม่นยำตรงตามเนื้อหา เพราะสำนวนที่นำมาทดสอบได้จากการคัดเลือกอย่างมีระบบและได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๕ แล้วว่าครอบคลุมเนื้อหา
๓. สำนวนในแบบทดสอบถือว่าเป็นตัวแทนที่ดีของสำนวนทั้งหมดที่มักเรียนเป็นตัวอย่างประชากรจากทุกโรงเรียนได้เรียนรู้ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

๑. เป็นแนวทางให้ครูสอนภาษาอังกฤษได้ทราบว่า ความเข้าใจสำนวนภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ หรือไม่ เพียงไร

๒. เป็นแนวทางแก่ครูสอนภาษาอังกฤษในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
๓. เป็นแนวทางแก่ผู้บริหารการศึกษาในการปรับปรุงโครงการสอนภาษาอังกฤษ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

๑. สำนวน หมายถึง คำหรือกลุ่มคำที่สื่อความหมายพิเศษ เฉพาะตัว และเป็นที่ยอมรับใช้ในภาษาอังกฤษปัจจุบัน
๒. ความเข้าใจสำนวน หมายถึง ความสามารถในการที่จะแปลหรือตีความของสำนวนโดยสามารถ เลือกตัว เลือกในข้อสอบซึ่งมีความหมายตรงกับความหมายของสำนวนนั้นได้ถูกต้อง
๓. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ หมายถึง นักเรียนทั้งชายและหญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ในภาคปลาย ปีการศึกษา ๒๕๒๒ ในโปรแกรมต่าง ๆ ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย